

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

בס"ד, כ"ו אדר א, תשע"ו

6 מרץ, 2016

לכבוד

ח"כ ניסן סלומינסקי

יו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט, הכנסת

ירושלים

שלום רב,

הנדון: דיווח לוועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת על יישום חוק בתי הדין הרבניים (קיום פסקי דין של גירושין), התשנ"ה-1995

אני מאשר את קבלת מכתבך בנדון אל השר לשירותי דת, ח"כ דוד אזולאי, ואליי ומתכבד להשיב לשאלותיך – הנוגעות לנתוני שנת 2014 – כסדרן:

1. האם בכל המקרים שבהם ניתן פסק דין לגירושין נקבע מועד לסידור גט בהתאם להוראות החוק תוך 45 ימים? אם לא, מאלו טעמים?

תשובה

א. בכ-80% מתיקי הגירושין נקבע המועד לסידור גט בתוך 45 ימים מן המועד שניתן פסק הדין לגירושין.

יובהר כי במניין הימים המתבצע ע"י המחשב נכללים גם ימי פגרה.

בכ-10% נוספים מכלל התיקים נקבע מועד לסידור גט בתוך 45-90 יום ממועד מתן פסק הדין. להערכתנו, בחלק ניכר מתוך עשרה אחוזים אלה העיכוב נובע מפגרות ובניכוי ימי הפגרות אכן מדובר בקביעת מועד בתוך 45 יום.

כמו כן אין ספק שבלא מעט תיקים נבע העיכוב במועד סידור הגט מהעומס הרב שרביץ על ההרכבים השונים בשל תקני דיינים שלא אוישו במשך שנים שכידוע, מספרם – מתוך כלל התקנים – הגיע בשנים 2014-2015 לשיאים ולאחרונה מונו עשרים ושניים דיינים חדשים.

ב. נציין גם כי כ-80% מפסקי הדין שבהם לא נקבע מועד לסידור גט בתוך 45 יום מיום מתן פסק הדין (ואחוז דומה מהתיקים שבהם המועד לא נקבע אף בתוך 90 יום) הם פסקי דין שניתנו בהסכמה. בחלק מפסקי הדין הללו הצדדים עצמם מבקשים לקבוע מועד מאוחר יותר לסידור הגט – אם מתוך רצון לשקול שוב את צעדיהם טרם ביצוע הצעד הסופי של הגירושין (מלמדת על כך העובדה שבכ-17% ממקרים אלה שהם כ-3% מכלל התיקים לא סודר גט כלל, אף שמלכתחילה הייתה הסכמה על סידורו) או מתוך רצון לסדר את הגט רק לאחר השלמתן של הכנות כאלה או אחרות (בעיקר הסדרת מקומות מגורים חלופיים, הפרדה רכושית והכנת הילדים לקראת השינוי).

נוסיף ונציין כי קיימים – אף כי במידה פחותה – גם מקרים של פסקי דין שיסודם בתביעת גירושין שהתקבלה אך גם התובע הסכים ולפעמים אף ביקש לדחות את סידור הגט בפועל.

כמו כן קיימים מקרים שבהם הצדדים ממשיכים להתגורר תחת קורת גג אחת, דבר שאינו מאפשר – הלכתית – לסדר גט. במקרים כאלה אין מנוס מדחיית סידור הגט עד שאחד

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 2 -

הצדדים יעזוב את הדירה המשותפת – מרצונו או מכוחה של הכרעה שיפוטית שעשויה להיות תלויה בהליכים בתיקי רכוש, צווי הרחקה או החזקת ילדים (המשליכה על השאלות הרכושיות בגין הצורך לוודא מציאת מדור חלופי ראוי לילדים ולבן הזוג המחזיק שבהם). לא למותר לציין שהכרעות בתיקים אלה לא תמיד מצויות בסמכותו של ביה"ד.

גם מקרים שבהם מוגש ערעור על פסק דין לגירושין יכולים להביא לדחיית מועד סידור הגט עד להכרעה בערעור.

קיימים מקרים נוספים – לא רבים – שבהם לא היה צורך כלל בסידור גט משום שביה"ד מצא לנכון להתיר את הנישואין בהחלטה שיפוטית מחמת היותם נעדרי תוקף הלכתי או משום שסודר גט בין הצדדים בחו"ל ופסה"ד למעשה מאשר את תוקפו.

ג. פילוח הסיבות השונות באחוזים מתוך כלל המקרים שבהם לא נקבע מועד לסידור גט בתוך 45 יום אפשרי כיום רק על ידי עיון בכלל המסמכים שבכל אחד מהתיקים הנ"ל.

מכל מקום יש מקום ללמוד – לפחות באופן חלקי – על התפלגות הסיבות השונות לאי-מתן גט בתוך 45 יום בדרך היקש מהאמור להלן (תשובה לשאלה 6) ביחס למקרים שבהם – לפי נתוני אגף מערכות מידע – לא ניתן גט כלל עד היום ושלגביהם קיימו בדיקה יסודית.

בישיבה שהתקיימה בלשכתי הועלתה הצעה לפיה במערכת המחשוב של בתי הדין תיווצר "משימה" שתדרוש מהדיינים או ממזכירות בית הדין לדווח, בתוך מערכת המחשוב, על הסיבה לאי-קביעת מועד לסידור גט בתוך 45 יום – בכל מקרה שאכן לא נקבע מועד בתוך פרק זמן זה. זאת במטרה לאפשר בעתיד לאבחן באופן יעיל את הסיבות השונות לכך ולתת פילוח המתייחס אליהן. הצעה זו תיבחן בידי מנהל קבוע של בתי הדין.

2. האם במקרים בהם הגט לא סודר, נקבע מועד לדיון בצווי הגבלה תוך 45 ימים? האם היו מקרים בהם לא נקבע כלל דיון בעניין מתן צווי הגבלה? האם נקבעו דיוני מעקב כל עוד לא קיים פסק הדין? האם מרבית הדיונים נקבעו ביוזמת בית הדין או ביוזמת אחד הצדדים?

תשובה

דיונים בצווי הגבלה תוך 45 יום או לאחר מכן:

א. ראשית יש להבהיר כי מרבית פסקי הדין לגירושין שניתנו בבתי הדין בכלל ואלו שבהם לא נקבע מועד לסידור גט (או לא סודר גט בפועל) בתוך 45 יום בפרט הם פסקי דין בהסכמה – בין כאלה שניתנו בתיקי "אישור הסכם גירושין" ובין כאלה שניתנו בתיק שתחילתו בתביעה. בפסקי דין אלה אין כלל מקום למתן צווי הגבלה.

ב. בשנת 2014 ניתנו 880 פסקי דין לגירושין שקודדו בקוד שמלמד לכאורה על קבלת התביעה ובמסגרת תיק שביסודו עומדת תביעת גירושין.

אולם בדיקה מדגמית של כלל התיקים וכן בדיקה יסודית של כל התיקים שבהם לא סודר גט כלל (ר' להלן תשובה לשאלה 6) מלמדות שבכ-30% מהם (264 פסקי דין) מדובר בקוד שגוי ומהות ההחלטה היא אישורן של הסכמות (ומכאן שבס"ה מספר המקרים שבהם מדובר באמת בפסק דין שמהותו קבלת תביעה עומד על כ-616). זאת בנוסף ל-386 פסקי דין שניתנו בקוד כזה בתיק שמעיקרו אינו אלא תיק אישור הסכם גירושין.

מדובר בתופעה הנובעת מכך שיש מהדיינים ומהפקידים שלצערנו טרם הפנימו את השימוש בקוד ממוחשב התואם את תוכן ההחלטה. אנו עמלים על שינוי הדבר כדי

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 3 -

שנוכל לקבל בעתיד נתונים מדויקים יותר. מכל מקום לעת עתה אנו נאלצים להתייחס לנתונים הקיימים ולהשיב תשובה המבוססת גם על נתונים מדגמיים אלה.

ג. על יסוד הנתונים הקיימים במערכת ביחס לסידורי הגטין בתוך 45 יום או בתוך פרק זמן של 45–90 יום לאחר מתן פסק הדין (מקרים שלהערכתנו, המתבססת גם על בדיקה מדגמית, נובעים מפגרות ומעומס יתר על הרכבי בתי הדין או מהסכמת הצדדים) **אפשר לקבוע שבמאה מקרים בערך ניתן פסק דין לגירושין המאפשר מתן צווי הגבלה אם לא יסודר גט במועד** (היינו פסק דין שמהותו היא קבלת תביעה ולא אישור הסכמה) **ואכן לא סודר גט בתוך פרק הזמן האמור.**

ד. נכון להיום לא קיים מעקב ממוחשב על קביעתם של דיונים אלה בתוך 45 יום (מתום התקופה של ארבעים וחמשת הימים הראשונים שנועדו לסידור הגט), וכן לא על הסיבות לאי-קביעתם בתוך 45 יום, קביעת דיוני מעקב והבחנה בין תיקי צווי הגבלה שנפתחו ביוזמת בית הדין לכאלה שנפתחו שלא ביוזמתו.

גם בעניין זה הועלתה הצעה לפיה יתבקש אגף מערכות מידע לבחון אפשרות ליצירת "משימות" שיאפשרו בקרה עתידית בנושא. גם הצעה זו תיבחן על ידי המנהל הקבוע.

ה. מכל מקום בדיקה פרטנית שקיימנו העלתה כי **בשישים ושניים מהתיקים שניתן בהם בשנת 2014 פס"ד לגירושין המאפשר – עקרונית – מתן צווי הגבלה ושלא סודר בהם גט במועד (שמספרם, כאמור, מוערך – על בסיס הנתונים – בכמאה) התקיימו דיונים במתן צווי הגבלה ולחילופין ניתנו החלטות וצווים על בסיס הדיונים שבתיקי הגירושין וסידור הגט וללא צורך בדיון נוסף.**

בדיקה זו העלתה כי מתוכם:

(א) בעשרים וארבעה תיקים התקיים הדיון בתוך 45 יום מהסירוב או אי-ההתייצבות לסידור הגט.

(ב) בארבעה נוספים – ימים ספורים לאחר תום 45 יום.

(ג) בשני תיקים נוספים – תוך 45 יום בקיזוז ימי פגרה.

(ד) ובשני תיקים נוספים תוך זמן קצר לאחר תום 45 יום לאחר קיזוז פגרות.

(ה) שלושים התיקים שבהם לא נקבע הדיון בתוך פרק הזמן האמור כוללים:

(1) ארבעה תיקים שבהם הדיון נקבע מראש או נדחה למועד מאוחר יותר לבקשת האישה (התובעת/מסורבת-הגט).

(2) תיק נוסף שבו על אף הנחייה מפורשת של ביה"ד התעכבה האישה בפתיחת תיק צווים (כשנפתח נקבע מועד דיון קרוב).

(3) תיק אחד שבו נקבע הדיון למועד מאוחר יותר מאחר שמקום הימצאו של הבעל לא נודע וביה"ד ביקש לנסות תחילה לחקור שוב את קרוביו במטרה לאתרו (כל הדיונים ופסה"ד ניתנו בהיעדר! לבסוף ניתנו גם צווי הגבלה בהיעדר ובמקביל הופעל אגף עגונות).

(4) תיק אחד שבו עוכב הדיון עקב מעצרו (הפלילי) של הבעל ועיכוב בכיצוע צווי הבאה.

(5) 5 תיקים נוספים שבהם נדחה הדיון בצווי ההגבלה עקב הגשת ערעור על פסה"ד (לאחר דחיית הערעור סודר גט תוך 45 יום או התקיים דיון בצווי הגבלה תוך 45 יום).

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 4 -

(6) תיק אחד שבו התייתר הצורך בדיון משום שלאחר קבלת תגובה התברר שאין מקום להטלת צווים (ניתנה החלטה מנומקת בעניין).

מקרים שבהם לא נקבע כלל דיון בצווי הגבלה

מהאמור לעיל עולה שאכן ישנם מקרים שבהם לכאורה היה מקום לדון באפשרות למתן צווי הגבלה והדבר לא נעשה. מספרם של מקרים אלה מוערך על ידינו על בסיס האמור לעיל בכארבעים מקרים. כאמור, נכון להיום אין מעקב ממוחשב המאפשר קבלת נתונים מדויקים בדבר הסיבות לכך.

מכל מקום על בסיס הנתונים ביחס למקרים שבהם כן נפתח תיק ונקבעו דיונים אך בפועל לא היה צורך לבסוף במתן צווים וכן על בסיס מקרים שנבדקו שבהם נפתח תיק כזה ונקבעו דיונים אך שלא בתוך 45 יום (ר' לעיל בתשובה זו ולהלן בתשובה 4), ניתן להעריך שבכמחציתם סודר גט תוך זמן קצר יחסית וסביר (גם אם לא תוך 45 יום מפסה"ד) טרם שנפתח תיק ונקבע מועד לדיון בצווים, כעשרים אחוזים נוספים נובעים ככל הנראה מהגשת ערעור על פסה"ד לגירושין עוד בטרם הגיע המועד לפתיחת תיק צווים ולקביעת מועדי דיון או – במקרים של בעל מסורב גט – מהעדפה של המסורב לפנות למסלול של בקשת "היתר נישואין – אישה שנייה" ולא למסלול של צווים. מהנתונים דלעיל ומנתונים שיובאו להלן (תשובה 6) ביחס למקרים שבהם לא סודר גט עד היום ניתן להקיש וללמוד כי בחלק מהמקרים שבהם לא נדונו כלל צווי הגבלה נובע הדבר מכך שהסרבן שהה בחו"ל או שמקום הימצאו לא היה ידוע כלל כך שביה"ד וגם האישה-מסורבת-הגט סברו מראש כי אין כל תועלת בצווים. קשה להסיק על חלקם היחסי של מקרים אלה מבין כלל המקרים שבהם לא נדונו צווי הגבלה שכן מטבע הדברים חלקם של מקרים אלה בין מקרי העיגון שבהם לא סודר גט כלל גדול מחלקם במקרים שבהם הבעל הסרבן "התגלה" או שב ארצה לאחר זמן מה והגט סודר. עם זאת אין ספק שלכל הפחות – כל תשעת המקרים (ר' להלן תשובה 6) שבהם לא סודר גט עד היום ולמרות זאת לא ניתנו צווי הגבלה מסיבה זו רלוונטיים גם לתשובה זו, ומכאן שיש לייחס קרוב לרבע מהמקרים שבהם לא התקיימו דיונים בצווי הגבלה כלל לקטגוריה זו.

המקרים הבודדים הנוספים שבהם לא נקבע דיון בצווי הגבלה כלל, אף שלכאורה היה מקום לכך, עשויים לנבוע כולם או חלקם גם מהעדפה של הצד המסורב לנקוט ב"שב ואל תעשה" (אף אם וכאשר הומלץ לו על ידי בית הדין לבקש הטלת צווים).

דיוני מעקב

מבחינת התיקים שבהם ניתן צו הגבלה (שלושים ואחד תיקים ור' להלן תשובה 4) עולה כי בארבעה עשר תיקים קיים ביה"ד דיונים נוספים לאחר מתן הצווים לשם בחינת האפשרות לצעדים נוספים שיביאו לגט. בתשעה מהם הוחמרו הצווים (לרבות – בחלקם – לצווי מאסר והטלת מגבלות על אסיר ובחלקם הופעלו גם אמצעים נוספים), באחד (נוסף) גררה אי-התייצבות לדיון המעקב עצמו צו מעצר שפעל את פעולת צו מאסר בלי להיות מוגדר ככזה והביא לגט. בשלושה אחרים הושגה הסכמה לגט בדיוני המעקב עצמם ללא צורך בהחמרת הצווים. בתיק אחד נמצא כי אין תועלת בהחמרת הצווים נגד הצד הסרבן (במקרה זה – סרבנית) ונבחנה אפשרות להתיר את הנישואין בהחלטה שיפוטית (נישואין אזרחיים שנעשו בחו"ל).

בחמישה עשר תיקים סודר גט בסמוך למועד בו הוטלו צווי ההגבלה הראשונים ולכן לא היה צורך בדיונים נוספים.

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 5 -

בתיק אחד לא התקיימו דיוני מעקב מאחר שהבעל-מסורב-הגט חזר בו, בעת שהצווים הועברו לאישור נשיא ביה"ד הרבני הגדול וביקש להימנע מאישורם או ממתן צווים אחרים כדי שיוכל לפנות לאפיק של בקשת "היתר נישואין – אישה שנייה".

בתיק אחד לא התקיימו דיוני מעקב משום שמלכתחילה הוטלו על הבעל – שאף לא אותר ופסה"ד והצווים ניתנו בהיעדרו – כל הצווים האפשריים – הרלוונטיים (בהמשך הועבר התיק למחלקת עגונות כדי שתפעל לנסות ולאתר את הבעל). משכך לא היה צורך ומקום לדון בהחמרתם.

קיום דיונים ביוזמת בית הדין

גם כאן אין מעקב ממוחשב וכאן גם קשה לקיים בדיקה פרטנית מאחר ש"טכנית" נפתחים התיקים במזכירות ביה"ד על שם הצד המסורב, אף אם ביה"ד הוא שיזם או שהציע לו ואף עודד אותו לעשות כך, והעניין אינו מתועד בהכרח במסמכים שבתיק.

למרות האמור נמצא בשמונה עשר תיקים תיעוד לכך שביה"ד הנחה במפורש לפתוח את תיק הצווים, התרה מפני מתן צווים אף קודם פתיחתו של התיק הפורמלי או קיים דיון בכך מיד עם הסירוב לגט. כאמור ייתכן שמספר המקרים שבהם מדובר ביוזמה של ביה"ד גבוה בהרבה.

עוד נמצא כי דיוני המעקב נקבעו ברובם ביוזמת בתי הדין. גם סוגיה זו תטופל עוד בידי

3. **האם בתי הדין מיידעים את בעלי הדין בדבר סמכותם לתת צווי הגבלה אם הגט לא ניתן?**

תשובה

בתי הדין מספקים לציבור המתדיינים חוברות הסברה תמציתיות ובהירות הכוללות הסבר גם בדבר סמכותם לתת צווי הגבלה. (מצ"ב דוגמה – ר' עמ' 17 בחוברת).

בנוסף לכך הונחו הדיינים להודיע לבעלי הדין עם מתן פסק דין לגירושין על סמכות בית הדין להטיל צווי הגבלה. הרושם המתקבל הוא כי בתי הדין עושים כן בדרך שגרה, ואולם אין תיעוד סטטיסטי לכך במערכת המידע.

4. **ככמה מהמקרים בהם התקיים דיון במתן צו הגבלה, התקבלה החלטה על מתן צו הגבלה? במקרים בהם בית הדין החליט לא לתת צו הגבלה, מה היו הסיבות העיקריות לכך?**

תשובה

ניתנו צווי הגבלה בשלושים ואחד תיקים מתוך שישים ושניים התיקים שבהם נדון העניין (כנ"ל).

אין לאגף מערכות מידע אפשרות להפיק דו"ח העונה לשאלה מה הסיבות העיקריות לאי מתן צווי הגבלה בשאר המקרים, שכן לא מדובר בנתונים ממוחשבים-מקודדים אלא בנתונים אותם יש "לשאוב" בכל תיק לגופו מהפרוטוקולים וההחלטות.

ככלל אי-מתן צווי הגבלה יכול לנבוע או מכך שהדיינים סברו שאין לכך צידוק הלכתי בתיק ספציפי והדבר אף עלול לעלות לכדי "גט מעושה שלא כדין" או מכך שבמהלך ההליכים בתיק שוכנע סרבן הגט – אם מכוחו של החשש מהצווים ואם בדרך אחרת – לתת גט ללא שיהיה צורך להטיל עליו בפועל את צווי הגבלה.

מכל מקום בדיקה פרטנית העלתה כי במחצית מהמקרים של תיקים שבהם לא ניתן צו הגבלה הדבר נבע משום שהצווים התייתרו, שכן במהלך הדיון הראשון בצווים או בסמוך לו ובכמה מקרים אף קודם לכך – כתוצאה של עצם קביעת הדיון הסכים הסרבן (או הסרבנית) להתגרש.

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 6 -

בעוד שישה מקרים נזקק בית הדין לכמה דיונים שהתפרסו על פני תקופה ממושכת יותר (חודשים אחדים) כדי להכריע בדבר האפשרות וההצדקה למתן צו כשבמקביל פעל לשכנוע את הסרבן או הסרבנית להסכים לגט מרצון – שכנוע שאכן הוכתר בהצלחה והביא לגט.

בשלושה מקרים עוכב מתן הצווים עקב הגשת ערעור על פסה"ד לגירושין ולאחר ההכרעה בערעור סודר גט תוך זמן קצר ללא צורך בצווים.

ערעור אחד (נוסף) טרם הוכרע.

במקרה אחד טענה האישה – המסורבת שצווים לא יועילו נגד הבעל הסרבן, ביה"ד (!) הציג לה לפעול במסלול של "מזונות מעוכבת". בפועל נדחה הדיון לבקשתה עקב מחלה של הבת המשותפת, כשביה"ד הבהיר כי יחזור לדון (במזונות מעוכבת או צווים) מיד לכשיתבקש על ידי האישה.

במקרה אחד של תיק צווי הגבלה נגד אישה-סרבנית, חזר בו הבעל מבקשתו לצווים וביכר הליך של בקשת היתר נישואין לאישה שנייה.

(נציין כי מבין המקרים שבהם ניתנה החלטה להטלת צווים קיים גם כן מקרה בו חזר בו הבעל – מסיבה זו – לאחר ההחלטה, טרם אישורה על ידי נשיא ביה"ד הגדול).

בשלושה מקרים בלבד ניתנה החלטה לפיה אין מקום למתן צווי הגבלה – אחד כשתביעת הגירושין הייתה של הבעל ומעולם לא נדונה תביעה של האישה (שדרשה להטיל עליו צווים) וכשבנוסף לכך נטען שהצדדים חזרו לגור באותו בית (דבר שמונע סידור גט), ושניים בתביעות של בעל לצווי הגבלה נגד האישה כשביה"ד סבר שאין להם מקום לגופו של מקרה (אחד מהם – נוכח נסיבות מיוחדות ומצב נפשי של האישה).

5. בכמה מקרים ניתן גט לאחר מתן צו הגבלה?

תשובה

ניתן גט ב-25 מתוך 31 המקרים שבהם ניתנו צווי הגבלה. כמו כן ניתן גט בחמישה מקרים נוספים של צווי הגבלה שניתנו ב-2014 ולא נכללו בנתונים הקודמים מאחר שמדובר בתיקים שפסק הדין שבהם קדם לשנה זו. (לעיתים קרובות ניתנו כמה צווי נגד אותו סרבן ובס"ה מדובר ב-191 צווי הגבלה שונים שניתנו בשנת 2014).

6. באיזה אחוז מהתיקים לא ניתן גט עד היום? בכמה מקרים לא ניתן גט וגם לא ניתנו צווי הגבלה?

תשובה

תחילה יש להבחין בין פסקי דין לגירושין בהסכמה לפסקי דין שבמסגרתם התקבלה תביעת גירושין.

במקרה של פסק דין בהסכמה (בין אם במסגרת תיק "אישור הסכם" ובין אם במקרה של תביעה שלא התקבלה או אף לא התבררה משום שהצדדים הגיעו להסכמה). אין מקום לצווי הגבלה.

מספרם של מקרים אלה עמד בשנת 2014 על 302 מתוך 9188 פסקי דין (כ-3%).

על דרך הכלל אי-סידור הגט עד היום נובע מכך שהצדדים חזרו בהם מהחלטתם המשותפת להתגרש (ייתכן שבחלק מהמקרים רק אחד הצדדים חזר בו אך גם במקרה כזה, מאחר שפסק הדין המקורי ניתן בהסכמה אין מקום לצווי הגבלה אלא להגשת תביעה) ובמקרים בוודים מכך שהנישואין הותרו ללא צורך בגט (נוכל ללמוד באופן

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 7 -

משוער על מספרם של מקרים אלה וחלקם היחסי בין כלל המקרים שבהם לא סודר גט על יסוד השוואה למקרים שבהם לא סודר גט אף שהתקבלה תביעת גירושין, שנבדקו על ידינו באופן יסודי וכדלהלן).

מספר תביעות הגירושין שהתקבלו בשנת 2014 אך עד היום לא סודר בהן גט הוא 113 מתוך 930 (12%).

113 מקרים אלה נבדקו על ידינו ביסודיות אחד לאחד והתברר דלהלן:

(א) באחד עשר מקרים הדיווח הממוחשב על אי-סידור גט – בטעות יסודו, בעשרה מהם התנהל תיק הן בביה"ד האזורי והן בביה"ד הגדול, הגט סודר באחד מהם ומערכת המחשוב לא קישרה זאת לשני (באחד מהמקרים מדובר בגט חו"ל שסודר לאחר פעילות נמרצת של מחלקת עגונות והפעלת "הרחקות רבנו תם"). במקרה אחד סודר גט אך ביה"ד לא הנפיק מעב"ד ותעודת גירושין משום שהצדדים לא המציאו אסמכתא להיותם נשואים (ביה"ד ככל הנראה חשש מתרמית אך מאידך גיסא חשש מעיגון – אם הצדדים אכן נשואים ולא נרשמו ככאלה ועל כן סידר גט אך לא הנפיק מעב"ד ותעודה).

(ב) בשלושים ושלושה מקרים מדובר בפסק דין בהסכמה שלא תויג ככזה עקב שימוש בקוד החלטה שגוי. במקרים אלה אין מקום לשימוש בצווי הגבלה ועל דרך כלל יש להניח שהעובדה שלא סודר גט עד היום נובעת מכך שהצדדים חזרו בהם, ביקשו לדחות את סידור הגט מסיבות כלשהן או שלא היה אפשר לסדר את הגט עקב המשך מגורים משותפים של הצדדים. (בכעשרים מהם קיים בתיק אף תיעוד מפורש לאי מתן הגט מסיבות אלה).

(ג) בארבעה מקרים נוספים ההחלטה כלל אינה פסק דין לגירושין אלא החלטה אחרת שניתנה בטעות בקוד שגוי.

(ד) בשבעה מקרים לא סודר גט משום שלא היה צורך בכך – בשישה מהם משום שמהות פסה"ד הייתה ביטול הנישואין והתרתם בהחלטה שיפוטית ובמקרה אחד משום שהבעל נפטר זמן קצר לאחר מתן פסה"ד.

(ה) בתשעה מקרים העיכוב הוא מרצונם של שני הצדדים: בשלושה מקרים חזרו הצדדים לשלום בית לאחר פסק הדין, בארבעה מקרים נוספים בחרו שני הצדדים שלא להתייצב לסידור הגט ובשני מקרים נדחה סידור הגט (עד היום) לבקשת הצדדים.

(ו) במקרה אחד כשל הניסיון לשלו"ב ובדיון שלאחר מכן סירב הבעל תחילה לתת גט, אלא שלבסוף כשהבעל שוכנע על ידי ביה"ד לתת גט, הודיעה האישה באופן מפתיע כי אינה יכולה להתעכב בביה"ד לצורך סידור הגט.

(ז) בשמונה מקרים לא הייתה אפשרות לסדר גט עקב העובדה שהצדדים ממשיכים להתגורר יחד (זאת מלבד מקרים כאלה בין הזוגות שפסה"ד בעניינם אינו אלא אישור הסכמות).

(ח) בשישה מקרים מתעכב סידור הגט עקב ערעור בביה"ד הגדול שטרם הוכרע.

(ט) שלושה ערעורים נוספים הוכרעו לאחרונה ממש וקבוע בהם מועד קרוב לסידור גט.

(י) בשני מקרים תביעת הגירושין היא של הבעל ופסה"ד כרך את ביצוע הגט בתשלום כתובה ופיצוי באותו מועד והגט לא סודר משום שהבעל לא ביצע זאת.

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 8 -

יא) במקרה נוסף התובע-הבעל תושב חו"ל ורק לאחרונה החל בהליכים לסידור גט שליחות.

לסיכום מדובר בשמונים וחמישה מקרים (מתוך 113) שבהם מתברר כי אכן סודר גט ולחילופין לא היה צורך לסדר גט, לא הייתה אפשרות הלכתית או שסידור הגט התעכב או בוטל לבקשתם של הצדדים.

עשרים ושמונה המקרים שבהם יש צורך בסידור גט אך הדבר לא נעשה מתפלגים כדלהלן:

בשניים עשר מקרים מדובר בתביעה של הבעל:

א) בחמישה מקרים העדיף התובע שלא יינתנו צווי הגבלה כדי שיוכל לבקש הייתה לשאת אישה שנייה (המוגבל במקרים שניתנו צווים כאלה).

ב) במקרה אחד – לאחר שהובהרו לו האפשרויות שבפניו – בחר הבעל דווקא בהגשת תביעת גירושין חדשה.

ג) בשני מקרים ניתנו צווי הגבלה נגד האישה הסרבנית, בשני מקרים נוספים מתנהלים עדיין דיונים בעניין זה.

ד) במקרה אחד נוסף דן ביה"ד באפשרות להטלת צווי הגבלה והחליט כי במקרה זה הדרך הנכונה היא הפעלת סנקציות מכוח חוק בתי דין רבניים – כפיית ציות ודרכי דיון ולא הפעלת הצווים שבחוק בתי דין רבניים – קיום פסקי דין לגירושין.

מקרה אחד טעון בירור – מדובר בפס"ד שניתן בשלהי 2014 בבית הדין הרבני הגדול ייתכן שהמשך הטיפול בו התעכב גם בשל המחסור החמור, בלשון המעטה, בדיינים בביה"ד הגדול.

בשישה עשר מקרים התביעה היא של האישה:

א) בתשעה מקרים הבעל נמצא בחו"ל או שמקום הימצאו לא ידוע כלל. כל תשעת המקרים מטופלים על ידי מחלקת העגונות של הנהלת בתי הדין ועל ידי בתי הדין בכל האמצעים העומדים לרשותם, לרבות בסיוע משרד החוץ והפעלת אמצעי לחץ שונים ("הרחקות דרבנו תם", לחץ על בני משפחה המסייעים לסרבן וכדומה) שאינם מצריכים ולעתים אינם יכולים להתנהל דווקא במסגרת צווי ההגבלה הקבועים בחוק או במסגרת התיק הפורמלי העוסק בהם, בשניים מהם אכן היה צורך בכך ונפתח תיק פורמלי של צווי הגבלה.

ב) בשלושה מקרים נוספים ניתנו על ידי ביה"ד צווי הגבלה (באחד מהם גם צו מאסר).

ג) במקרה אחד התנהל ערעור בביה"ד הגדול. הערעור נדחה לפני כמה חודשים ולאחר מכן התחדשו הדיונים בביה"ד האזורי כשביה"ד מנסה להביא את הבעל להסכמה לתת גט ובמקביל נדונה גם האפשרות להטיל צווי הגבלה (במסגרת תיק הגירושין עצמו).

ד) במקרה אחד ביקש ב"כ האישה לנקוט תחילה בהליך של צו הבאה נגד הבעל (שלא התייצב למועד סידור הגט) צו כזה אכן ניתן.

ה) בשני מקרים בחרה האישה – אף שהובהרה לה האפשרות למתן צווי הגבלה שלא לנקוט הליכים אלה – באחד המקרים עד היום, בשני נהגה האישה כך משך כשנה ולאחר מכן נפתח לבקשתה תיק צווי הגבלה.

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 9 -

בכוונתנו ליזום בירור נוסף, מול בתי הדין הרלוונטיים ביחס לארבעת המקרים האחרונים.

2. האם נתקלים בקשיים בביצוע צווי הגבלה? האם יש פיקוח על ביצועם?

תשובה

על דרך כלל לא דווח על קשיים בביצוע הצווים.

הצווים מופנים לגורמים הממונים על ביצועם ולרוב הללו אף מאשרים את קבלתם ואת רישומם.

לאחרונה התברר כי צו הגבלה בקשר לחשבון בנק לא בוצע, ואנו פועלים לבדיקת הסיבה ולהפקת לקחים.

3. כמה צווי מאסר הוצאו כנגד סרבני גט? בכמה מקרים הוביל צו המאסר למתן הגט?

תשובה

הוצאו עשרים ושישה צווי מאסר כנגד תשעה עשר סרבני גט.

בשישה עשר מתוכם הביא הצו לסידור גט (בשניים – בו ביום או למחרת, באחד עשר נוספים – בתוך פחות מחצי שנה ובשלושה – בתוך חצי שנה עד שנה).

שלושה סרבנים עומדים עדיין במריים למרות צו המאסר שניתן נגדם.

(חלק מצווי המאסר ובהם שניים מתוך שלושת האחרונים ניתנו בתיקים שפסה"ד לגירושין ניתן בהם לפני שנת 2014 ולכן לא נכללו בנתונים דלעיל – תשובה 6).

4. כמה ערעורים הוגשו לבית הדין הרבני הגדול בנושא צווי הגבלה?

תשובה

בשנת 2014 נפתחו בבית הדין הגדול 16 תיקים בעניין צווי הגבלה, שלושה מהם על ידי אותו אדם כך שבפועל מדובר בס"ה ב-14 זוגות.

מתוכם:

שבעה תיקים שעניינם בקשות של בעל לאישור צווי הגבלה שניתנו על ידי ביה"ד נגד אשתו עקב סרבנות גט (על פי החוק צווי הגבלה נגד אישה טעונים את אישורו של נשיא ביה"ד הגדול).

שלושה ערעורים של בעלים על צווי הגבלה (לרבות מאסר) שניתנו נגדם.

שני ערעורים של נשים על דחיית בקשות להטיל צו הגבלה על הבעל.

שני ערעורים של נשים נגד החלטות עקרוניות (שטרם אושרו על ידי נשיא ביה"ד הגדול) להטלת צווי הגבלה נגדן.

5. נתונים בעניין מספר צווי הבאה שהוצאו על ידי בתי הדין לשם הבאת סרבני גט לדיון בפני בית הדין ומספר צווי ההבאה שלא בוצעו.

תשובה

א. נקדים ונאמר כי צווי הבאה, לרבות בתיקי גירושין וסידורי גטין, עשויים להינתן לאו דווקא נגד הנתבע אלא גם נגד עדים. המערכת הממוחשבת אינה מבחינה בין הצווים. עם זאת רובם המוחלט של הצווים ניתנים אכן נגד נתבעים ויש להתייחס לנתונים דלהלן בהתאם לכך.

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

- 10 -

בשנת 2014 ניתנו על ידי בתי הדין 245 צווי הבאה בתיקי סידור גט, קרי צווי הבאה נגד סרבן – בין אם הכריז מפורשות על סירוב לתת גט ובין אם סירובו בא לידי ביטוי בהימנעות מהתייצבות לדיון.

בנוסף לכך ניתנו 739 צווים במסגרת תביעות גירושין. לא ניתן אמנם להגדיר את הנתבע באופן רשמי כסרבן טרם שניתן פסק דין בעניינו אך ניסיונם של בתי הדין מלמד כי מדובר בחלק גדול מהמקרים בסרבן פוטנציאלי שבחר להקדים את ניסיונו לחמוק ממתן גט או מקבלתו כבר לשלב ההתייצבות בדיונים בתביעה. התרשמותנו היא כי לא אחת צווי הבאה שניתנו בשלב זה מנעו את הסרבנות שלאחר מתן פסק הדין משום שהנתבע לומד את הלקח ומעדיף שלא להסתכן בכך שיחווה שוב את החוויה שחש בעת מעצרו לצורך הבטחת התייצבותו בדיון.

ב. בדרך כלל צווי ההבאה מבוצעים על ידי המשטרה אם כי קיימים גם מקרים של חוסר מעש מספיק מצדה.

אין אינדיקציה מדויקת על מספר צווי ההבאה שלא בוצעו.

כאשר המשטרה מודיעה כמה פעמים שלא מצאה את הגורם מועבר הטיפול למחלקת עגונות.

בכבוד רב,

הרב שמעון יעקבני
מנהל בתי הדין הרבניים (בפועל)

העתק: נשיא בית הדין הרבני הגדול

השר לשירותי דת

\\lishkat_mankal\data\סמטטיסקות\תשובה לשאלות ועדת החוקה, קיום פסקי דין של גירושין - 2014.docx
הפקה: כ"ז אדר א', תשע"ו (06/03/16) 17:56